

С Т А Н О В И Щ Е

ОТ ДОЦЕНТ Д-Р ЕЛЕНА ПЕТРОВА

– ИНСТИТУТ ПО ФИЛОСОФИЯ И СОЦИОЛОГИЯ –БАН

ЗА КОНКУРС ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНАТА ДЛЪЖНОСТ „ПРОФЕСОР”

ПО ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 2.3 ФИЛОСОФИЯ

(СЪВРЕМЕННИ ФИЛОСОФСКИ УЧЕНИЯ)

ЗА ИНСТИТУТА ПО ФИЛОСОФИЯ И СОЦИОЛОГИЯ НА БАН,

ОБНАРОДВАН В ДЪРЖАВЕН ВЕСТНИК, БР. 89 от 12.11. 2019 г.

В обявения в Държавен вестник, бр.89/11.2019г. конкурс доц.дфн Татяна Батулева се явява единствена участничка. Тя е представила документи и научна продукция, които отговарят на изискванията на закона за тази академична длъжност.

Доц.дфн Т.Батулева чрез авторската справка и научната си биография представя израстването и утвърждаването си на учен в национален и международен план. Темпорално то започва с магистър по френска литература (1986), преминава през ОНС “д-р по философия” (1988) и достига до “дфн” през 2018 г. През този времеви период се определят нейните научни полета и оформят нейните тези, които водят до разширяване на философската проблематика в България. Тук можем да включим изследванията ѝ, свързани с постмодернизма, съвременната френска философия, философския феминизъм, философската рецепция и социалното битие на женското, представени в теоретичното пространство и чрез научната продукция на доц.дфн Т. Батулева за последните години, която включва: две монографии – „*Субект и отговорност*” (2010) и „*Съвременни прочити на женското*” (2019), 6 студии и 11 статии. Тя обхваща

разнообразни проблемни полета от различни изследователски области, които вече отбелязахме: съвременна френска философия; философска рецепция и българска философска култура; съвременна феминистка философия; социално битие на женското. Голяма част от тези публикации са излезли на френски и английски език в чуждестранни реферирани списания и списания с импакт фактор и за тяхната теоретична стойност говорят множеството цитирания, както в страната, така и в чужбина. Те разкриват не само времевия период на теоретичното формиране на тезите на Т. Батулева, но и нейната широка философска култура и утвърждаване като учен. Във всеки един от нейните трудове може да се открият доминиращите тенденции и течения в съвременната философия, както в теоретичен, така и в предметен аспект, непосредствено свързан с конкретния живот на съвременните хора и най-вече – с новото положение и статус на жената и малцинствата. Тук е мястото да отбележим, че доц. дфн Батулева е един от големите преводачи на френския постмодернизъм, член на български и чуждестранни редколегии на философски списания. Тя също така е член на НС на бившия ИФИ/БАН, ИИОЗ и настоящия *Институт по философия и социология*, а от 2018 г. и на УС на БАН. Теоретичното ѝ утвърждаване като учен намира релевантен израз в кариерното ѝ израстване: н.с. (1995-2000) в ИФИ/БАН, доцент (2000-2010) в ИФИ/БАН и от 2010 до 2018 в ИИОЗ/БАН, преименуван в понастоящем в *Институт по философия и социология* (ИФС). Като компетентен учен тя е била канена и участвала като член на 21 научни журита.

Феминистка философия – приносни моменти

Изследването на съвременната феминистка философия в нейните диференциалистки, постфеминистки и номадологични проявления, според нас, е основният принос на доц. дфн Батулева, чрез който се разкриват особеностите на феминистката деконструкция, нейното различие от философската деконструкция,

както и ролята ѝ в обогатяването на понятийния апарат и проблематика на българската философия.

В последната си книга *Съвременни прочити на женското*, издадена във Виена (2019), това е показано чрез промяната на понятието “различие”, както и на ролята на феминистката философия сред останалите феминистки теории като „опозиция на феминизма на равенството и конструктивистките джендър теории”. Новата промяна в изследванията са особено видими в концепцията на Люс Иригаре за „двусубектната (мъжко-женска) култура, базирана на равностойни, но полово различни субекти”. Внимание заслужава анализът на тезата на Иригаре за религията „като място на маргализиране на женското, но ... и път за неговото преодоляване”, а също и на женската медиация, която „осигурява достъпа на жената до самата нея и до онова, което е друго, различно от нея, а в социален план тя е залог за свободна циркулация на женското в научния и политическия дискурс” (*Съвременни прочити...* с. 30). Промяната е особено видима и в ”теорията за смесеността” на Силвиан Агасински, в която мъжкото и женското са равнопоставени ... и пътят не е в присвояването на мъжки модели (*Субект и отговорност*, 2010, с.67).

За нас най-всеобхватен е анализът на френския феминистки прочит на книгата на Керъл Гилиган *С различен глас*, който разглежда етика на грижата не като опозиция на етика на справедливостта, а като различна и необходима ориентация, която разширява обхвата на справедливостта. Френската феминистка Сандра Ложие вижда в нея „израз на радикален феминизъм”, чрез който се насочва вниманието към „подценявани и negliжирани до този момент реалности, подкопаване на традиционната дефиниция на морала и скъсване с противопоставянето между диференциализъм и универсализъм (*Съвременни прочити...*, с.60). Батулева представя и тезата на П. Паперман, която интерпретира различния глас като отхвърляне на нормите на патриархата между половете,

премахване на уязвимостта и рязката граница между етичното и политическото.

Проекцията на етика на грижата в политическото пространство е представена и чрез анализа на Джоан Тронто, която я определя като „подход към личния, социалния и политическия живот, който започва от реалността”. Френските прочити на етика на грижата Батулева определя като новаторски, но ние бихме отнесли това определение и към нейната интерпретация на Гилиган, защото тя ѝ дава нов статут и роля в доминиращия етически дискурс – да бъде критически потенциал за обновление на обществото и интегриране на всички негови слоеве и балансър между уязвимост и свобода, зависимост и автономност. Доц. Батулева прави оригинален прочит на тезите на Рози Брайдоти върху различието и неговите джендърни пролиферации.

По отношение на втората група изследвания бихме казали, че доц. Батулева е единственият учен, който е направил сложен сравнителен анализ на три емблематични етики на отговорността – на Левинас, Йонас и Рикбор, в които деконструкцията на понятията се изразява чрез уязвимостта.

По третата група изследвания, посветени на философската рецепция в българската философска култура, своята положителна оценка съм дала в рецензия, публикувана в сп. *Философски алтернативи*. Подобно е положението и със „социалното битие на женското в български контекст”. Споменът за поетичния език на тази разработка ми напомня да отбележа прецизността, понятийната чистота на философския апарат, който използва доц. дфн Батулева, и обективната саморефлексия при представянето на нейните теоретични приноси.

Заклучение

Направеният анализ на научните изследвания и съдържащите се в тях приноси на доц.дфн Татяна Батулева ми дават основание да **оценя положително**

кандидатурата ѝ за избор за професор по направление 2.3 Философия (Съвременни философски учения) и да гласувам с “Да” за присъждане на научното звание Професор.

Член на Научното жури:

18.02.2020 г.

доц.д-р по философия Елена Петрова

София